

Nr 76.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående upplåtelse av kronan tillhörande jordägarandelar i gruvor; given Stockholms slott den 28 januari 1927.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Felix Hamrin.

Utdrag av protokollet över handelsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 28 januari 1927.

Närvarande:

Statsministern EKMAN, ministern för utrikes ärendena LÖFGREN, statsråden RIBBING, MEURLING, GÄRDE, PETERSSON, HELLSTRÖM, ROSÉN, HAMRIN, ALMKVIST, LYBERG.

Efter gemensam beredning med tillförordnade chefen för justitiedepartementet anför chefen för handelsdepartementet, statsrådet Hamrin:

Under en följd av år har riksdagen, i regel för ett år i sänder, medgivit, att Kungl. Maj:t skulle äga åt svenska medborgare, i den ordning Kungl. Maj:t bestämde, under en tid för varje gång av högst tjugu år mot årlig avgift och under villkor i övrigt, som det skulle tillkomma Kungl. Maj:t att fastställa, upplåta begagnandet av kronan tillhörande jordägarandelar i gruvor, med rätt därjämte för den, som erhållit upplåtelse, att vid upplåtelsetidens utgång äga företräde till förnyad upplåtelse, därest sådan ifrågakomme. Dylikt medgivande har av 1926 års riksdag enligt skrivelse nr 256 lämnats för tiden intill den 1 januari 1928.

Då jag nu går att för Kungl. Maj:t anmäla frågan om förlängning av

ovannämnda bemyndigande, tillåter jag mig att till en början hänvisa till den i Kungl. Maj:ts proposition nr 208 till 1926 års riksdag intagna redogörelsen för de åtgärder, som under de senaste åren vidtagits eller ifrågasatts för att — i avbidan på ny gruvlagstiftning och därmed sammanhängande definitiva anordningar för förvaltningen av kronans gruvegendom — provisoriskt åvägbringa största möjliga enhetlighet på ifrågavarande förvaltningsområde. Jag anser mig i avseende härå endast böra erinra om, att förvaltningen av kronans jordägarandelar i gruvor, som före den 1 juli 1923 var splittrad å ett flertal myndigheter, numera, med vissa av praktiska skäl betingade undantag, helt ankommer på kommerskollegium.

Under år 1923 avgåvo de sakkunniga för utarbetande av förslag till ny gruvlagstiftning betänkande med förslag i ämnet, vilket förslag remitterades till vissa ämbetsmyndigheter. Då förslaget, innan vederbörliga yttranden inkommit, icke kunnat bliva föremål för någon prövning från statsmakternas sida, har det visat sig nödvändigt att undan för undan framskjuta den definitiva regleringen även av frågan om den statliga gruvegendomens förvaltning. Också hava de av Kungl. Maj:t på föredragning av respektive chefer för handelsdepartementet avlåtna propositioner nr 41 till 1924 års riksdag, nr 52 till 1925 års riksdag och nr 208 till 1926 års riksdag om förlängning under ett år i sänder av det Kungl. Maj:t meddelade bemyndigandet att utarrendera kronans jordägarandelar av riksdagen bifallits.

Till statsrådsprotokollet över justitiedepartementsärenden för denna dag har tillförordnade departementschefen — i samband med förslag om avlåtande av proposition till riksdagen angående fortsatt tillämpning till den 1 januari 1929 av lagen den 28 april 1926 (nr 88) om inskränkning i rätten till inmutning inom vissa län — beträffande gruvlagstiftningsfrågans nuvarande läge anfört följande.

Det av särskilda sakkunniga år 1923 avlämnade betänkandet med förslag till ny gruvlagstiftning jämte däröver numera avgivna yttranden av vissa myndigheter och enskilda sammanslutningar hade jämlikt beslut av Kungl. Maj:t den 13 mars 1925 överlämnats till socialiseringsnämnden för avgivande av utlåtande. Nämnden, vars behandling av denna fråga fortginge, hade i skrivelse den 30 november 1926 till chefen för finansdepartementet meddelat, att principbetänkande om gruvlagstiftningen borde kunna avgivas under första hälften av år 1927. Innan dylikt utlåtande föreläge, syntes det med hänsyn till ifrågavarande lagstiftningsärendes vidlyftiga beskaffenhet icke vara möjligt att närmare angiva den tid, då frågan kunde komma att föreläggas riksdagen.

Med hänsyn till det läge, vari frågan angående ny gruvlagstiftning för närvarande befinner sig, lära icke heller i år definitiva anordningar för förvaltningen av kronans jordägarandelar i gruvor kunna träffas. Den är

*Departements-
chefen.*

1923 på ifrågavarande förvaltningsområde genomförda provisoriska ordningen torde vid sådant förhållande böra tillsvidare bibehållas. För dylikt ändamål torde framställning böra göras hos riksdagen om ytterligare förlängning under viss tid av det Kungl. Maj:t meddelade bemyndigandet att utarrendera ifrågavarande jordägarandelar. Förlängningen synes mig lämpligen böra avse tiden till den 1 januari 1929 eller samma dag, intill vilken, enligt vad Kungl. Maj:t på föredragning av tillförordnade chefen för justitiedepartementet föreslagit, 1926 års lag skulle givas fortsatt tillämpning.

På grund av vad jag sålunda anført, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte i proposition föreslå riksdagen

att för tiden intill den 1 januari 1929 medgiva, att Kungl. Maj:t må äga åt svenska medborgare, i den ordning Kungl. Maj:t bestämmer, mot årlig avgift och under de villkor i övrigt, Kungl. Maj:t fastställer, under en tid för varje gång av högst tjugu år upplåta begagnandet av kronan tillhörande jordägarandelar i gruvor, med rätt därjämte för den, som erhållit upplåtelse, att vid upplåtelsetidens utgång äga företräde till förnyad upplåtelse, därest sådan ifrågakommer.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Maj:t Konungen lämna bifall och förordnar, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

J. H. Göransson.